

MINISTRSTVA

Številka: 007-1107/2012/1
Datum: 29.06.2012

Zadeva: Zakon o uravnoveženju javnih financ – omejitve zaposlovanja in druge omejitve

Zakon o uravnoveženju javnih financ, ZUJF, (Uradni list RS, št. 40/12) vsebuje tudi poglavje 8.3. Omejitve zaposlovanja, omejitve sklepanja pogodb in druge omejitve v javnem sektorju, kar urejajo člani od 182 do 187.

Ukrepi, določeni v navedenih členih, so večinoma začasnega značaja, saj 182. člen ZUJF določa, da člani ZUJF, ki vsebujejo te ukrepe (183. do 188. člen ZUJF), veljajo do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda. Gospodarsko rast v skladu s šestim odstavkom 143. člena, 151. členom in 182. členom ZUJF ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda, vlada objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda.

V navedenem poglavju ZUJF ureja naslednje ukrepe:

1. Omejitve zaposlovanja (183. člen ZUJF):

ZUJF določa, da je zaposlovanje v javnem sektorju dovoljeno le pod pogoji iz ZUJF, ne glede na veljavne standarde in normative in ne glede na sprejete kadrovske načrte, programe dela, poslovne in finančne načrte posameznega subjekta javnega sektorja.

Zaposlovanje je možno s soglasjem ali brez soglasja, pri čemer četrti odstavek 183. člena ZUJF določa primere, ko je možna zaposlitev brez soglasja, in sicer v naslednjih primerih:

- če gre za prevzem javnih uslužbencev, ki je posledica prenosa nalog na podlagi sprememb zakona oziroma reorganizacije,
- če gre za nadomestne zaposlitve za določen čas zaradi dalj časa začasno odsotnih javnih uslužbencev, ko odsotni javni uslužbenec prejme nadomestilo plače iz sredstev, ki jih ne zagotavlja uporabnik proračuna, ali
- če gre za zaposlitev za določen čas zaradi predčasnega prenehanja delovnega razmerja, sklenjenega za določen čas.

Zaposlitev je možna tudi s soglasjem, pri čemer so primeri urejeni v drugem odstavku 183. člena, in sicer naslednji:

- če gre za zaposlitev za nedoločen čas, s katero se nadomesti javnega uslužbenca, ki mu je prenehalo delovno razmerje, nujno potrebna za izvajanje nalog posameznega uporabnika proračuna, ali
- če je zaposlitev nujno potrebna za izvajanje nalog posameznega uporabnika proračuna in gre za zaposlitev za določen čas, ali
- če gre za zaposlitev, ki je posledica povečanega obsega programa ali izvajanja novega programa ali ustanovitve novega proračunskega uporabnika, ali
- če uporabnik proračuna izkaže, da bo kljub zaposlitvi nominalno zmanjšal stroške dela v tekočem letu v primerjavi s stroški dela preteklega leta, ali
- če gre za zaposlitev, ki je financirana iz prihodkov tržne dejavnosti, ali
- če gre za izvajanje posameznega projekta za čas trajanja projekta, če so za njegovo izvedbo zagotovljena tudi sredstva za plače zaposlenih.

Za pridobitev soglasja pristojnega organa, kar ureja prvi odstavek 186. člena ZUJF, je treba vložiti zahtevo, ki mora vsebovati:

- obrazložitev razlogov za zaposlitev,
- oceno doseganja zmanjševanja zaposlenih z obrazložitvijo,
- oceno potrebnih sredstev za plače v primerjavi z zagotovljenimi sredstvi v finančnem načrtu za ta namen z obrazložitvijo,
- navedbo virov za financiranje zaposlitve in
- druge podatke, potrebne za odločitev o izdaji soglasja.

Glede na to, da ZUJF ureja omejitve zaposlovanja v vseh subjektih javnega sektorja, primerov, ko soglasje ni potrebno, pa je malo, **predlagamo, da pristojna ministrstva, vsako za svoje delovno področje in za subjekte iz svoje pristojnosti pripravijo vsebinska pojasnila glede postopka in potrebnih soglasij za zaposlitve.** Pri tem bi bilo smiselno upoštevati dejstvo, da zakon pri tem ne zahteva pridobitve soglasja za vsako posamezno zaposlitev, ampak je možno zaprositi in izdati soglasje:

- za več zaposlitev skupaj ali Zakon o uravnoteženju javnih financ – omejitve zaposlovanja in druge omejitve
- vnaprej za določeno vrsto zaposlitev ali
- za določeno število zaposlitev ob izpolnjevanju točno določenih pogojev.

V zvezi z omejitvami zaposlovanja pojasnjujemo tudi, da položaji v državni upravi (generalni direktor, generalni sekretar, direktor organa v sestavi, direktor vladne službe in načelnik upravne enote) in v upravah lokalnih skupnosti (direktor občinske uprave), ki so vezani na mandat, ter položaji poslovnih organov v osebah javnega prava (direktor javnega zavoda, direktor javne agencije), ki so prav tako vezani na mandat, v ZUJF niso določeni kot izjeme, kar pomeni, da tudi zanje veljajo vsa pravila glede omejitev in prenehanja pogodbe o zaposlitvi v skladu z 188. in 246. členom ZUJF.

Navedeno pomeni:

- da je treba tudi za navedene javne uslužbence upoštevati določbe 246. člena ZUJF glede prenehanja pogodbe o zaposlitvi in možnosti sklenitve dogovora o nadaljevanju delovnega razmerja, pri čemer menimo, da je na primer dokončanje mandata razlog, ki ga je možno uporabiti za sklenitev dogovora,
- da je treba za zasedbo delovnega mesta oziroma položaja direktorja pridobiti soglasje v skladu s 183. členom ZUJF.

2. Omejevanje sklepanja avtorskih in podjemnih pogodb

ZUJF v 184. členu začasno omejuje tudi sklepanje avtorskih in podjemnih pogodb v javnem sektorju, pri čemer določa, da uporabniki proračuna ne smejo sklepati avtorskih in podjemnih pogodb, razen v naslednjih primerih:

- na podlagi izrecno določene podlage za sklepanje takšnih pogodb v posebnih predpisih,
- za izvajanje strokovnih usposabljanj, strokovnih izpitov in preizkusov znanja, ki se izvajajo v za ta namen ustanovljenih organizacijskih enotah,
- za izvajanje znanstveno raziskovalnega dela za nemoteno delovanje javnih visokošolskih in raziskovalnih zavodov,
- za izvajanje posebnih projektov, če so za te projekte zagotovljena dodatna finančna sredstva,
- za izvajanje projektov institucionalne izgradnje, ki se financirajo iz sredstev Evropske unije ali drugih tujih sredstev,
- za pisno in ustno prevajanje v postopkih za priznanje mednarodne zaščite in postopkih policije s tujimi državljani,
- za izvajanje strokovnih opravil na področju arbitraže,
- za izvajanje prevajanja ali tolmačenja za potrebe ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve,
- za izvajanje programov bilateralne tehnične pomoči.

Na podlagi soglasja pristojnega organa iz 186. člena ZUJF je možno sklepanje tudi drugih avtorskih in podjemnih pogodb. **Predlagamo, da pristojna ministrstva posredujejo pojasnila v zvezi s tem uporabnikom proračuna iz svoje pristojnosti.**

V zvez z avtorskimi in podjemnimi pogodbami opozarjamo tudi na stališče Ministrstva za finance, po katerem veljajo omejitve glede sklepanja avtorskih in podjemnih pogodb tudi za naročilnice.

Glede avtorskih in podjemnih pogodb, ki so veljale na dan uveljavitvi ZUJF, zakon ne določa prenehanje njihove veljavnosti in ne nalaga uporabnikom proračuna nobenih aktivnosti za prenehanje veljavnosti teh pogodb.

3. Omejitev dela dijakov in študentov

ZUJF omejuje tudi opravljanje dela dijakov in študentov. Ne glede na to pa lahko uporabniki proračuna na podlagi drugega odstavka 184. člena ZUJF zagotovijo opravljanje posameznih nalog na ta način, in sicer pod pogojem, da za prevzemanje obveznosti iz tega naslova pridobijo soglasje pristojnega organa iz 186. člena ZUJF.

ZUJF sicer ne določa posebnega postopka za pridobitev soglasja, vendar pa predlagamo, da pristojna ministrstva v okviru svojih prav tako pripravijo pojasnila. Predlagamo, da v pojasnila vključijo tudi navodila glede vloge za pridobitev soglasja, pri čemer bi morala vloga za soglasje vsebovati najmanj naslednje elemente:

- razlog za »zaposlitev« študenta ali dijaka na podlagi napotnice,
- opis dela oziroma nalog, ki bi ga bi ga na podlagi napotnice opravlja dijak ali študent,
- obseg takega dela oziroma trajanje
- vir financiranja.

Predlagamo, da se soglasja izdajo za določeno časovno obdobje in za vrsto dela, saj ni smotno, da bi pristojni organi dajali soglasja za posamezne primere, razen če je to nujno zaradi narave in obsega dela.

4. Omejitev sklepanja pogodb o izobraževanju

Na podlagi 185. člena ZUJF uporabniki proračuna ne smejo s svojimi zaposlenimi sklepati pogodb o izobraževanju ob delu za pridobitev izobrazbe. Izjemoma je to možno, če obveznost delodajalca, da sklene pogodbo o izobraževanju s svojim zaposlenim, izhaja iz posebnega predpisa ali kolektivne pogodbe.

Navedeno pomeni, da uporabniki proračuna ne smejo sklepati novih pogodb o izobraževanju, ZUJF pa v že sklenjen pogodbe, ki v času uveljavitve ZUJF veljajo, ni posegel.

5. Omejitev števila dni letnega dopusta zaposlenih v javnem sektorju

ZUJF določa tudi omejitve pri določanju števila dni rednega letnega dopusta zaposlenih v javnem sektorju, in sicer za leto 2013. Omejitev se nanaša na najvišje možno število dni letnega dopusta, ki lahko pripada javnim uslužbencem in funkcionarjem po posameznih kriterijih.

V 187. členu ZUJF je tako določeno, da ne glede na določbe zakonov, podzakonskih predpisov, splošnih aktov in kolektivnih pogodb javnim uslužbencem in funkcionarjem:

- iz naslova delovne dobe, zahtevnosti dela, starosti javnega uslužbenca, socialnih in zdravstvenih razmer ter drugih kriterijev pripada skupaj največ 35 dni letnega dopusta,
- dodatno se lahko določi še največ še 15 dodatnih dni letnega dopusta za posebne pogoje dela, upošteva kriterije in višine, kot so določene v zakonih, podzakonskih aktih, splošnih aktih in kolektivnih pogodbah.

Glede na to, da navedene omejitve števila dni letnega dopusta veljajo za določitev letnega dopusta za leto 2013, morajo pristojna ministrstva do konca leta 2012 izvesti potrebne aktivnosti za uskladitev vseh predpisov in kolektivnih pogodb, ki določajo kriterije in število dni letnega dopusta po posameznih kriterijih, zlasti kriterije za določitev dodatnega letnega dopusta za posebne pogoje dela.

Predlagamo, da pristojna ministrstva s pojasnili seznanijo uporabnike proračuna s svojega delovnega področja.

S spoštovanjem

Dr. Senko Pličanič
minister

Poslano:

- naslovu po e-pošti:
SVN_MINISTRSTVA